

מתוך מדורו של דן בן-אמוץ ב"העולם הזה"

על הוסיעה

סכות ופשות

את המישפט הבא קלטתי מתוך שיחה בין שני נהגים בתחנת הדלק של כפר-יתקין: "עד עכשיו הייתי נוסע בכביש כמו מלך", אמר הגבר ששתי נולדסטאר. "פתאום הורידו את המהירות ל-90 קילומטר לשעה. אני אומר לך — ממש סכנת-נפשות."

על לוח-השנה

זה קרה השבוע

קשה להאמין אבל זו עובדה: השבוע, לפני 5730 שנה בדיוק, ברא אלוהים את השמיים והארץ. אתם לא מאמינים? תפתחו את הלוח העברי ותווכחו. לא מתקבל על הרע? צל-צלו לרכבות הראשית.

על יום הכיפורים

חידה בתורת ההגיון

ביום הכיפורים ערכתי ביקור נימוסין בבית-הכנסת המאורקאי הנמצא בקירבת מקום מגורי. המקום היה מלא מתפללים שחזרו מרי פעם בפעם בשירה נאה על פסוקיו של החזן. ספריה-התורה שניצב במרכז היה מקושט בפרחים ולהטים והזקנים אשר ישבו על כיסאות פלאסטיק, שהושאלו מהמילקבאר הסמוך, ריחו קמצוץ טבק מתוך קופסות-כסף עתיקות.

בחדר שבקירבת בית-הכנסת שיחקו הילדים במחבואים. המישחק המרגש הופרע לפי תע-עלידי הופעו של נער בכך 16, אשר תפש בצווארוננו של ילד בן שמונה שהתחבא מתחת למדרגות אבן. הנער המבוגר סטר פעי-מייס על פניו של הילד והרים עליו את קולו: "ביום כיפור אתה משחק מחבואים, אה? וסטירה מצלצלת. מחבואים אתה משחק ביום כיפור?" צעק הנער ושוב סטר על פניו של הילד המיילל. הילדים שיצאו ממקומות מחבואיהם התאספו סביב הנער והחלו לבקש על נפשו של הילד שצרח ככרוכה. "וואללה בחיי", אמר הנער בכעס, כשהוא מניח סוף סוף לילד. "אם לא היה יום כיפור היום — הייתי הורג אותו."

על סכר טוב

מומלץ

בחמישה כוכבים

לכל מי שראה פעם (כמוני) בכרית-המר עצות את עולם המחר; לכל מי שחשב שמי מסקוהו תצא תורה; למי שראה הגיון ריאלי-פוליטי באימרתו המפורסמת של החכם הגי-רווי, אבי הקומוניזם הסובייטי ומציל האי-נושות — סטאלין (כאשר גודעים עץ — עפים שבביס!); למי ששר בערגה את שירי הבגא האדום; למי שעדיין מאמין שהמישטר הקומוניסטי יצר בכרית-המועצות חברה חד-שה וצודקת; למי שחתם על עצומות-השלום של הבארבארים האלה; למי שנקעה נפשו מהליקויים התמורים של המישטר הדמוקראטי ומחלוקת-ההון הבלתי-יצודקת בעולם הדי-חופשי — לכל אלה, ולכל מי שרוצה לקרוא יצירה ספרותית גדולה ומזועזעת, אני מציע לקרוא את הסדרו הראשון של אלכסנדר סולז'ניצין.

אני לא בטוח שנכונה לכם הנאה, אבל לילת-ג'ורודים אחיים אני יכול להבטיח לכם בשקט.

מנשקים את אשתו של השכן הילדים, אוכ-לים, נובקים לטלוויזיה, מקללים את צפיפות התנועה, יוצאים לקולנוע פעם בשבוע, ושוב הכל תור על עצמו בפאריס, בלונדון, בניר-יורק, בירושלים.

קחו, למשל, את אנגליה. בגלל איזה סוכך נסיעות שרצה לחסוך לי 700 ל"י ממחיר כרטיס-הטיסה, חטפתי 45 יום לונדון, ועד השבוע לא הצלחתי להשתחרר משם בערב. חברת-התעופה הבריטית, שתקעה לי 45 יום יחד עם איזה קבוצת-עבריינים, לא הסכימה בשום פנים לקצר את תקופת מאסרי בלונדון, על אף התנהגותי הטובה.

כל זה רק בדרך אגב. בסך-הכל התכוונתי לומר, לאור ההיכרות האינטימית שערכתי עם בירת אנגליה, שבצעם אין הכרל בין לונדון

"תראו אותה" נפגעה השניה. "אפשר לחשוב שאת יוצאת עם ירדינג."

על המיזרחים

קורבן ההתבוללות

בשיחת-היכרות, שנערכה באוניברסיטת תל-אביב בין "הפנתרים השחורים" וקבוצה של סטודנטים חברי שי"ח, סיפר סטודנט אחד מעוצא מיורחי על הקשיים הרבים שעברו עליו עד שעלה בירו להיקלט בחברה הישראלית.

"אתם לא יודעים מה שאני הקרבתי כדי להשתלב בחברה", הוא אמר בצער. "כאשר נשאל עליידי אחרים מבין המא-

עם אלוף-הביקור רחבעם (גודי) זאבי

רון ותל-אביב. חוץ מכמה פרטים קטנים, כמו מיכר הצ'גות התיאטרון והסרטים בלונדון, צבעי בנייני האבנים, הרלתות בצ'לסי, הגנים העירוניים, הנימוס האנגלי, העמידה הנאה בתור לכל דבר, התתיכות בקינגסדרו, התנויות, חלד-נות-הראווה, מחיר הבגדים, הרכבת התחתית, שרות האוטובוסים, הטלוויזיה האנגלית, הדיו, המוסיאונים (את התתיכות בקינגסדרו כבר הזכרתי?), השוטרים האדיבים, המוניות הנוחות והנקיות, המיסעדות הסיניות, נהר התמזה, כיכרות העיר, השוקים — חוץ מפ'רטים קטנים אלה אין שום הכרל בין לונדון ותל-אביב. ממש תענוג לחזור ארצה. בבלדרור לא יציאו אותי מכאן לפחות שישה חודשים.

על גולדה

טכס הפרידה

מגולדה

בשבוע שעבר, כאשר האזנתי לתאורו המפורט של כתב קול ישראל שנוכח בטכס הפרידה מגולדה במלחמת-העופה לוד, שר התבוננתי כאותו ערב בטכס המנופח ששודר במבט לחדשון — נתמלאתי חרדה. שרים, חברי-נסת, אישי ציבור, מוסדר חיי-לים, פאנפארות ממלכתיות, דגלים — כל הפיצ'בקים. לרגע תקפה אותי הרגשה שנפ'רדים מראש-המשלה בידיעה ברורה שהיא לא תחזור אלינו שוב. "היא עולה במדרגות", אמר הקריין הנרגש ברדיו, "היא מנופפת בידה, היא מחייכת". והו, זה, חשבתי, יותר לא נראה אותה. ניכסון יחד טוף לנו את גולדה. הוא יכלא אותה בבית-הלבן ולא ישתרר אותה עד שהמשלה לא תתחייב לחזור לשיחות יארינג. ואולי זה פית'רון.

זינים מה הוא הקריב, אמר בחזרו: "הקרבתי את העין שלי". למראה התימהון שהכרזה דרמאטית זו עוררה אצל הקהל, הוסיף הבחור: "העין במיבטא שלי".

הומור

הגדרה קולעת

שמעתם את ההגדרה של אדם היודע להס'תדר? היא לא כל-כך טרייה, אבל נרמה לי שליחה לא נס עדיין. ובכן: אדם היודע להסתדר הוא אדם הנכנס אה-ריך לתוך דלת מסתובבת, ויוצא ממנה לפ'ניך. גוט באד, הא?

המודעה הקטנה

מאלף-אריות-לשעבר מלמד אנגלית על רגל אחת.

על וסיעות לחול'

הכל אותו הדבר

אני לא מבין את האנשים שלא יכולים לחיות בלי לנסוע לפחות פעם אחת בשנה לחוץ-לארץ. אני פשוט לא תופס מה הם מוצאים שם שאין לנו כאן, כארץ. כל קדחת הנסיעות הזו, כל ההתרוצצות הזו מבירה לבירה, כל ביובוב הכספים האווילי הזה על כרטיסי-טיסה ובתי-מלון, כל זה, אני בטוח, איננו אלא טירוף מוחלט של סנוביות. הנה אני, למשל, נוסע פעם או פעמיים בשנה לאירופה — לא לרגל עסקי. סתם כך — ואני פשוט לא מבין את ההיסטריה הזו של נסיעות לחוץ-לארץ שבה לוקים מרבית הישראלים. תאמינו לי שכל העולם הוא אותו הדבר. ככל מקום אנשים עובדים, חוזרים הביתה,

של אמנות הקולנוע, אם נמאס לך ללעוס את הקש שמגשישים לך בטלוויזיה — רוץ לראות את הסרט שו במילאנו של ויטוריו דה-סיקה, המוצג השבוע בקולנוע תכלת בתל-אביב. אם ראת את הסרט פעם אחת — לך לראות אותו פעם שניה. אני דורש טובתך.

על הטלוויזיה

ביקורת חיובית

בתוכנית מוקד ביום החמישי שעבר רר איינו בטלוויזיה העיתונאים יוסף חריף ממע-ריב וחגי אשר, מדבר.

מר אבא אבן, שהינחה את התוכנית, הש'תרל לא להתערב בשיחה בין העיתונאים, ולא להפריע לשאלותיהם. בשפה עברית עשירה ואלגנטית הצליח שוב מר אבן לא להגיד שום דבר, ועל כן יבורך.

על יריות באוויר

מותר לירות

במפגינים

בית-המישפט העליון קבע השבוע שה'מישטרה רשאית להשתמש בנשק חם לדיכוי מהומות. פסקדין היסטורי זה, שאת תוצ'אותיו עוד נראה בעיתונות היומית במיסגרות שחורות, ניתן בקשר לתביעה שהוגשה נגד המישטרה בשל כך שאדם נהרג תוך כדי יריות שוטרים, שניסו לפזר הפגנה. המדובר בהפגנה שערכו מאות תושבי שפרעם, אשר חסמו בוקר אחד ב-1959 את הכביש לחיפה, כמחאה על הקשיים בתחבורה הציבורית. המישטרה ניסתה לפנות את הכביש, וה'ד מפגינים נפצעו. גממו את השוטרים באבנים, ומיספר שוטרים נפצעו. מפקד-המישטרה פקר לירות באוויר, וכתוצאה מכך נפצעו שני אנשים ואדם שלישי נהרג.

בפסקדין מקיף ומפורט רחה בית-המיש'פט העליון את תביעת-הפיצויים של אלמנת הנהג וילרי וקבע, בין השאר, שההוראות לשוטרים להשתמש בנשק חם היו סבירות וניתנו בחוק, ואין לראות רשלנות בעובדה שאיש אחד נהרג ושניים נפצעו מיריות ה' שוטרים.

המישטרה הצליחה להוכיח, אני מתאר לעצמי, שהנהג והפצועים קפצו באוויר מרוב זעם נגד המחסור באוטובוסים, ונקלעו באש'תם לשרדה-האש של המישטרה. הרי אין לה' עלות על הרעת שאחד השוטרים הפך את הפקודה המפורשת "לירות באוויר", ואם משהו בכל זאת נהרג, סימן שהוא קפץ בא'וויר, ומכאן שהאחריות על מותו אינה יכולה לחול על השוטרים, שמיאלו רק פקודה.

על "אוכל"

בדיח קולינארי

יהורי אחד הומין סרטן במיסערה. הביאו לו סרטן בעל זרוע אחת. אומר היהודי למלצר: "תשלח לי, אבל נרמה לי שלסרטן צריכות להיות שתי זרועות."

אומר לו המלצר: "אולי הוא איבד זרוע בקרב עם סרטן אחר."

אומר היהודי שלנו למלצר: "או אולי תביא לי את המנצח?"

הארובה הגסה

הדרישין הבא נשמע באוטובוס, שחצה את גשר הירקון בתל-אביב. "אל תסתכלי על הארובה. זה לא יפה", אמרה נערה לחברתה, שישבה ליד החלק.